

TAMPEREEN HELLUNTAISEURAKUNNAN VASTUUHENKILÖIDEN KÄSITYKSIÄ
VAPAAEHTOISTYÖN MERKITYKSESTÄ MAAHANMUUTTAJILLE

Toni Huru

Opinnäytetyö, kevät 2010

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Diak, Länsi

Porin toimipaikka

Sosiaalialan koulutusohjelma

Diakonisen sosiaalityön-
suuntautumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK) + diakonin
virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Huru, Toni. Tampereen helluntaiseurakunnan vastuuhenkilöiden käsityksiä vapaaehtoistyön merkityksestä maahanmuuttajille. Kevät 2010, 41s, 2 liitettä

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Porin toimipaikka, sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK) + diakoni.

Haastattelin neljää Tampereen helluntaiseurakunnan kansainvälisen työn vastuuhenkilöä siitä, millaisia käsityksiä heillä oli vapaaehtoistyön merkityksestä maahanmuuttajille. Tarkoitus oli tutkia millaisista asioista maahanmuuttajat tulevat osallisiksi osallistuaan vapaaehtoistyöhön seurakunnassa.

Tutkimus on kvalitatiivinen. Tutkimuksen aineisto on kerätty teemahaastattelulla ja analysoitu teemoittelulla. Käsityksiä on tutkittu kolmesta kysymyksestä käsin. Tutkimus soveltuu helluntaiseurakunnan vastuuhenkilöiden työn tarkastelun välineeksi siitä, millaisia käsityksiä maahanmuuttajien vapaaehtoistyön suhteen työyhteisössä vallitsee tai henkilöille, jotka ovat kiinnostuneet seurakunnan kansainvälisestä työstä.

Haastateltavien mukaan vapaaehtoistyöhön osallistumisen tarkoituksiksi nähtiin Jumalan palveleminen. Osallistumiseen nähtiin muitakin syitä, mutta ne tulivat hengellisen tarkoituksiperän sivussa. Työhön osallistumisen ydinasiaksi koettiin Raamatun mukainen lähimmäisenrakkaus Jumalaa ja muita ihmisiä kohtaan.

Vastuuhenkilöiden mukaan maahanmuuttajien osallistumista vapaaehtoistyöhön tuettiin rekrytoimalla eri tavoin. Seurakunnan jäsenyyttä pidettiin suotavana vastuutehtävissä. Perustehtäviin osallistumiselle ei nähty rajoitteita. Haastateltavat kokivat kuitenkin perustehtävissäkin jäsenyyden suotavana ja hyvänä asiana. Maahanmuuttajien osallistuminen suomalaisten toimintaan koettiin vähäisenä, joten vapaaehtoistyön toteuttaminen keskittyi olennaisesti kansainvälisen työmuodon sisällä tehtävään työhön.

Avainsanat: maahanmuuttaja, vapaaehtoistyö, palvelu, helluntaiseurakunta, hengellisyys

ABSTRACT

Huru, Toni. Tampere Pentecostal Leaders' Perceptions of the Importance of Volunteering for Immigrants. 41p., 2 appendices. Language: Finnish. Pori., Spring 2010.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Diaconal Social Work. Degree: Bachelor of Social Services + Deacon.

Four of the International Officers in the Tampere Pentecostal Church were interviewed about what their perceptions were about the importance of volunteering for immigrants' voluntary work. The purpose was to find out what immigrants participated when they take part in voluntary work.

The research was qualitative. The data were collected by theme interviews and analyzed thematically. The conceptions were studied according to three questions. The study is suitable for a tool when the leaders in the working community examine the perceptions of immigrants' voluntary work. In addition, those who are interested in Pentecostal international work can make good use of the study.

According to the interviewees, participation in the voluntary work was seen as serving God. There were other reasons for participation as well but the spiritual reasons included them. The most important reason to do voluntary work was love for God and one's neighbour. According to the interviewees, immigrants' participation in voluntary work was supported by recruitment in different ways. The church membership was considered desirable in responsible tasks. Participation in basic tasks had no limitations. However, the interviewees thought desirable the immigrants doing basic tasks would be members. Immigrants' participation in Finnish activities was experienced as minor, so the volunteers focused on the implementation of essential type of work within international mission work.

Keywords: immigrant, volunteering, service, Pentecostal, spirituality

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1. TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT	6
2. TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET	8
3. AIKAISEMPIA TUTKIMUKSIA	9
4. VAPAAEHTOISTYÖHÖN OSALLISTUMISEN MERKITYKSIÄ	11
4.1 Maahanmuuttajat hakeutuvat seurakuntiin uskonnollisten syiden vuoksi	11
4.2 Vapaaehtoistyön käsite	12
4.3 Vapaaehtoistyö seurakunnassa	13
4.4 Syitä vapaaehtoistyöhön osallistumiselle	14
4.5 Helluntaiopin näkökulma vapaaehtoistyöhön osallistumisesta	15
4.6 Kutsumus ja armoitus	16
4.7 Kutsumus velvollisuutena	17
5. TUTKIMUSPROSESSI	18
5.1 Tampereen helluntaiseurakunta ja kansainvälisentyön alku	18
5.2 Tutkimusmenetelmä	19
5.3 Tutkimusaineisto	19
5.4 Aineistonkeruu	19
5.5 Aineiston purkaminen ja litterointi	20
5.6 Aineiston analysointi	21

6. TUTKIMUSTULOKSET	23
6.1 Haastateltavien tausta	23
6.2 Haastateltavien työn kohderyhmä	23
6.3 Motiivit	23
6.4 Jäsenyys	25
6.5 Osallisuus	26
7. JOHTOPÄÄTÖKSET	30
7.1 Hengellisyys ohjaa kaikkea toimintaa	30
7.2 Jäsenenä seurakunnassa	32
8. TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS	34
8.1 Eettinen tutkimuskäytäntö	34
8.2 Tutkimuksen luotettavuus	35
9. POHDINTA	37
LÄHDELUETTELO	
LIITTEET	

1. TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

Mielenkiintoni lähteä tutkimaan maahanmuuttajien vapaaehtoistyötä Tampereen helluntaiseurakunnassa sai alkunsa opinnoissani Monikulttuurisuus- opintokokonaisuuden aikana. Aihe kiinnosti minua, koska opintojen aikana jouduin käsittelemään paljon maahanmuuttajien kotoutumiseen liittyviä asioita. Aloin miettiä, millä tavoin seurakunnat voivat omalta osaltaan osallistaa maahanmuuttajia sopeutumisessa Suomeen. Tämän johdosta päätin toteuttaa opinnäytetyöni haastatteleamalla seurakunnan vastuuhenkilöitä siitä millaisia käsityksiä heillä on vapaaehtoistyön merkityksestä maahanmuuttajille. Näin asian niin, että maahanmuuttajien aktiivinen toimiminen kristillisessä ympäristössä lisäisi heidän osallisuuttaan yhdessä yhteiskunnan osassa, kysymys oli vain millä tavoin.

Minulla oli kaksi vaihtoehtoa tutkimusympäristöksi: toinen oli Tampereen evankelisluterilainen kirkko ja toinen Tampereen helluntaiseurakunta. Valitsin helluntaiseurakunnan toiminnan tutkimusympäristöksi, koska maahanmuuttajien toiminta on siellä todella aktiivista. Toisekseen seurakunnan toiminnasta maahanmuuttajien kanssa oli yleensäkin vain vähän olemassa olevaa tietoa. Tämä innosti minua tutkimukseen.

Tarkoituksena ei ollut tutkia sitä, tekeekö seurakunta kotouttamista tukevaa työtä maahanmuuttajien hyväksi, vaan puhtaasti tutkia maahanmuuttajien vapaaehtoistyötä seurakunnassa. Kysymykset tarkastelivat sitä, millaiseen toimintaan maahanmuuttajat olivat osallisina osallistuessaan vapaaehtoistyöhön. Päätin toteuttaa opinnäytetyöni teema-haastattelulla. Haastattelin neljää helluntaiseurakunnassa toimivan kansainvälisen työmuodon vastuuhenkilöä.

Lähtökohtana oli se, että toimintaa toteutettiin uskonnollisessa ympäristössä. Helluntaiseurakunta on karismaattinen yhteisö, jonka jäsenien toiminta kohdistuu Jumalan palvelemiseen ja hyvän tekemiseen toiselle ihmiselle. Myös palvelemisen kautta seurakunnassa toimiminen voidaan ymmärtää vapaaehtoistyönä. Näitä kahta käsitettä oli vaikea erottaa toisistaan. Otin tuon asian huomioon ennen haastatteluita. Mielestäni oli tärkeä sijoittaa palvelemisen merkitys haastatteluihin kysymysten muodossa, koska seurakunnan ja sen jäsenen pääasiallisena tehtävänä on juuri palvella Jumalaa ja näin ollen lä-

himmäistään. Diakonian pätevyyttä ajatellen palvelu on hyvin keskeisessä osassa, joten tutkimuksen aikana tuota asiaa tuli pohdittua oman ammatillisuuden kannalta paljon. Palvelu nähdään Jeesuksen esikuvasta ja opetuksista nousevana kristillisenä rakkautena toisia kohtaan. Diakoniasta puhuttaessa nähdään se ihmisen kokonaisvaltaisena palveluna ja auttamisena. Osaltaan diakonian tarkoitus nähdään ”kaikkien ihmisten sosiaalisesti vastuunkannoksi”. (Juola & Väisänen 2009, 11–12.)

2. TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Tutkimuksen tarkoitus on Tampereen helluntaiseurakunnan kansainvälisen työn vastuuhenkilöitä haastatteleamalla selvittää millaisia käsityksiä heillä on vapaaehtoistyön merkityksestä maahanmuuttajille. Kysymykset tarkastelevat haastateltavien käsityksiä siitä millaisiin asioihin maahanmuuttajat ovat osallisina osallistuessaan vapaaehtoistyöhön. Tutkin merkityksiä kolmesta eri kysymyksestä käsin:

- Motiivit: Mihin työskenteleminen perustuu? Mitä tavoitellaan?
- Jäsenyys: Kuka voi osallistua tehtäviin? Onko osallistuminen vapaaehtoisuudesta vai velvollisuudesta nousevaa?
- Osallisuus: Osallistumista edistävät ja vaikeuttavat tekijät? Miten työhön osallistumista tuetaan? Missä on mahdollista työskennellä?

Tutkimus on tarkoitettu helluntaiseurakunnan kansainvälisen työn vastuuhenkilöille työn tarkastelun välineeksi siitä, millaisia käsityksiä vastuuhenkilöiden keskuudessa vallitsee maahanmuuttajille suunnatun vapaaehtoistyön tavoitteista ja sisällöstä.

Tutkimus antaa kansainvälisen työn vastuuhenkilöille tietoa siitä, millaisilla tarkoituksella työhön voidaan ottaa osaa. Tämä antaa mahdollisuuden vapaaehtoistyöhön osallistuvien vahvuuksien suuntaamiseen erilaisiin työtehtäviin seurakunnassa, kun ymmärtää erilaisia syitä ja taustoja vapaaehtoistyöhön osallistumiselle.

Lisäksi tutkimus antaa Tampereen helluntaiseurakunnan kansainvälisestä työstä tai yhteistyöstä helluntaiseurakunnan kanssa kiinnostuneille viitteitä siitä, minkälaisia tavoitteita ja toiminnan arvoja vapaaehtoistyö sisältää.

3. AIKAISEMPIA TUTKIMUKSIA

Suoranaisesti aikaisempia tutkimuksia maahanmuuttajien vapaaehtoistyöhön helluntaiseurakunnassa ei ole, mutta vastaavanlaisia tutkimuksia on tehty evankelis-luterilaisen kirkon vapaaehtoistyöstä. Teija Mikkolan, Kati Niemelän ja Juha Petterssonin toimittamassa *Urbaani usko-* kirjassa, Henrietta Grönlund on käsitellyt tutkimuksessaan nuorten aikuisten toteuttamaa vapaaehtoistyötä ja sitä, millä tavoin arvot ja asenteet vaikuttavat työhön osallistumiseen sekä mitkä tekijät aktivoivat nuorten toimimista kristillisessä ympäristössä. Tutkimus antoi omaan työhöni arvokasta tietoa nimenomaan vapaaehtoistyöhön osallistumisen motiiveista. Toisekseen tutkimuksen kohderyhmänä olivat nuoret aikuiset. Tutkimus oli senkin vuoksi tärkeä kohderyhmänsä vuoksi, koska haastatteluiden aikana selvisi, että vapaaehtoistyöhön osallistuvat olivat pääosin nuoria aikuisia ja vanhempien maahanmuuttajien osallistuminen oli sen sijaan harvinaista.

Selene Jokisaaren tutkimus Kotoutumislain merkityksestä kotoutumisessa maahanmuuttajan näkökulmasta antoi omaan tutkimukseeni merkityksellistä tietoa maahanmuuttajien syistä osallistua uskonnolliseen toimintaan. Hän on haastatellut maahanmuuttajia kotoutumiseen liittyvistä toiminnoista ja siitä, miten maahanmuuttajat kokevat juuri osallistumisen uskonnolliseen toimintaan. Vaikka tutkimuksessa ei suoranaisesti käsitellä osallistumista vapaaehtoistyöhön, antoi se oman tutkimukseni kannalta hyvää materiaalia työn teoriaosuuteen maahanmuuttajien syistä hakeutua uskonnollisen toiminnan piiriin.

Helluntailaisuutta ja heidän oppejaan koskevasta seurakuntatyöhön osallistumisesta on tutkimuksen kannalta ollut Eija Kurjen tutkimus naisen asemasta Suomen helluntailiikkeen sisällä. Tutkimuksessa Kurki tuo esille asioita yleisestä pappeudesta, joka liittyy olennaisesti toimimiseen seurakunnassa ja kysymykseen seurakunnan jäsenyydestä. Tässä tutkimuksessa yleinen pappeus ei itsessään noussut esille haastatteluissa, mutta analysoitavasta tekstistä asiasta löytyi yhtenäisiä tekijöitä. Aineistosta yhdistäviä asioita olivat seurakunnan jäsenyyttä koskevat kysymykset ja siihen liittyvät ihmisen oma vastuu ja velvollisuus toimia seurakunnassa. Kurjen tutkimus antoi hyvän kuvan siitä, millaisia odotuksia seurakunnassa on vapaaehtoistyöhön osallistumisesta. Kurki selvittää

lisäksi hyvin, millaisia velvoittavia tarkoitusperiä helluntailaisuudessa on seurakunnassa toimimisesta ja mihin työhön osallistuminen seurakunnassa perustuu.

Muusta kirjallisuudesta on nostettava esiin Henna Hauta- ahon ja Sanna Maaria Torni- vaaran kirja Kirkosta kiinni. He ovat tuoneet hyvin esille kirkon vapaaehtoistyössä toi- mimisen tarkoitusta, ja ovat korostaneet osallisuudesta merkitystä seurakunnassa siihen, miksi työtä tehdään ja miten siihen tulisi sitoutua. Vaikka kirja on kirjoitettu evankelis- luterilaisen kirkon toiminnasta, on se antanut hyviä suuntauksia vapaaehtoistyön toteut- tamiselle kristillisessä ympäristössä.

4. VAPAAEHTOISTYÖHÖN OSALLISTUMISEN MERKITYKSIÄ

Koska kysymyksessä ovat maahanmuuttajat, on tutkimuksen kannalta ollut tärkeää selvittää mitä sanalla maahanmuuttaja tarkoitetaan. Tutkimuksen alussa nousi ongelmaksi, se millä tavalla helluntaiseurakunnassa toimivat maahanmuuttajat pitäisi määrittää käsitteenä. Kuitenkin vapaaehtoistyössä on voinut olla esimerkiksi opiskelijoita tai työsikäyviä, jotka saattavat oleskella Suomessa vain esimerkiksi opiskeluiden ajan. Kirjatiedon mukaan heitä ei tällöin lasketa maahanmuuttajiksi vaan ulkomaalaisiksi. Tämän vuoksi oli tärkeä löytää yhteinen nimittäjä, jotta nimike kuvastaisi oikeaa kohderyhmää. Päätin kuitenkin käyttää maahanmuuttaja nimitystä, koska se itsessään käsittää niin monia eri syitä tulla Suomeen ja toisekseen se sanana kuvastaa hyvin nykyaikana käytettävää nimitystä maahan muuttaneista.

Ulkomaalainen on henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen. Ulkomaalaisiksi katsotaan esimerkiksi Suomessa tilapäisesti oleskelevat opiskelijat tai vaikkapa turistit. Ulkomaalaisväestön kasvaessa on tarvittu hyvä nimike Suomessa asuville ulkomaalaisille. Tämän myötä on vakiintunut nimikkeeksi maahanmuuttaja. Tällä tarkoitetaan kaikkia ulkomaalaisia, jotka asuvat Suomessa pysyvästi. Maahanmuuttajat eivät ole yksi yhtenäinen ryhmä, vaan he ovat saapuneet maahan monista eri syistä, kuten töiden perässä, avioliiton vuoksi, pakolaisina tai paluumuuttajina. (Räty 2002, 11.)

4.1 Maahanmuuttajat hakeutuvat seurakuntiin uskonnollisten syiden vuoksi

Tutkimuksen liittyessä maahanmuuttajien vapaaehtoistyöhön seurakunnassa, on ollut tärkeää hahmottaa syitä jonka vuoksi he hakeutuvat uskonnollisen toiminnan piiriin. Selene Jokisaari käsittelee maahanmuuttajien kotouttamislain toteutumista tutkimuksessaan. Hän näkee, että uskonnolliset ja etniset yhteisöt voivat tarjota maahanmuuttajille parhaimmillaan hyvän tukiryhmän. Näillä yhteisöillä on hyvä mahdollisuus toimia kielen ja identiteetin ylläpitäjänä sekä suhteiden ylläpitäjänä omaan maahan ja sen ihmisiin. (Jokisaari 2006, 163.) Tutkimukseen haastatellut maahanmuuttajat osallistuivat yleisesti kansainvälisten kohtauspaikkojen, monikulttuurisuuskeskusten tai kulttuuri-kerhojen toimintaan. Osa maahanmuuttajista oli mukana kristillisten seurakuntien tai

islamkeskusten toiminnassa mukana. Seurakunnissa ja moskeijoissa käymisen syyksi nähtiin ensisijaisesti uskonnolliset syyt. Toiminnan ohella voitiin tavata muita ihmisiä, opiskella kieliä, harrastaa urheilua tai kuorolaulua. Yleisemmäksi syyksi toimintaan osallistumiselle nähtiin tarve tavata muita ihmisiä (Jokisaari 2006, 153–155.)

Jokisaaren mukaan uskonnolliset yhteisöt muodostavat maahanmuuttajien kotoutumista tukevia paikkoja. Nämä paikat mahdollistavat muiden ihmisten tapaamisen ja tutustumisen muihin maahanmuuttajiin ja suomalaisiin. Yhteisöissä voidaan saada tietoa Suomalaisesta yhteiskunnasta ja oppia suomen kieltä. Näiden paikkojen merkitys näkyy myös tärkeinä etnisen identiteetin ylläpitäjänä ja uusijana, koska niissä on mahdollisuus osallistua kulttuurisesti ja uskonnollisesti merkittäviin juhliin. Lisäksi on mahdollista pitää omaa uskonnollista identiteettiä yllä sekä harjoittaa omaan äidinkieltään ja tavata oman etnisen ryhmän jäseniä. (Jokisaari 2006, 157.)

4.2 Vapaaehtoistyön käsite

Vapaaehtoistyöhön osallistumisen syitä on olemassa lukuisia. Olen hahmottanut teoriaa siitä, millaisin syin vapaaehtoistyöhön otetaan osaa kristillisessä ympäristössä. Lisäksi on ollut tärkeää tutkia millaisia odotuksia helluntailaisuuteen liittyy vapaaehtoistyöhön osallistumista ajatellen.

Vapaaehtoistyön käsite määritellään yksilön vapaavalintaisena ja palkattomana toimintana, joka tapahtuu organisoituna laajemmassa organisaatiossa. Vapaaehtoistyö on sosiaaliyhteiskunnallista toimintaa, jolloin sen vastakohtana on valtion ja julkisten viranomaisten toiminta. Vapaaehtoistyö voi kohdistua esimerkiksi vapaa-aikaan, koulutukseen, asumiseen, ympäristöön tai työelämään. Toiminnaksi ei kuitenkaan lasketa perheitä tai yhteisöjä, jotka saattavat tehdä arjessa samankaltaista työtä toistensa hyväksi ilman erityistä organisointia. Vapaaehtoistoiminta eroaa vapaaehtoistyön käsitteestä siten, että vapaaehtoistyön katsotaan olevan yksilöiden ja ryhmien konkreettista toimintaa, kun taas vapaaehtoistoiminta nähdään toimintaa organisoivien järjestöjen toiminnaksi. Käsitteenä vapaaehtoistoiminta on lähellä kolmannen sektorin käsitettä, koska kolmas sektori sisältää kansalaisten oma-aloitteisuudesta nousevia yhdistyksiä ja järjestöjä, joiden toiminta sisältää vapaaehtoistyötä ja vapaaehtoistoimintaa. (Eskola & Kurki 2001,

16–17.) Vapaaehtoistyöstä voi olla hyötyä tekijälle ammatillisesti mutta myös henkilökohtaisesti. Ammatillisesti katsottuna vapaaehtoisena toimiminen voi opettaa taitoja, jotka ovat työelämässä hyödyksi. Tällaisiksi voidaan laskea esimerkiksi sosiaaliset taidot, erojen hyväksyminen tai erilaisuuden kuunteleminen. Lisäksi vapaaehtoisena toimiminen opettaa myös toimimista erilaisten ihmisten kanssa. Henkilökohtaisella tasolla vapaaehtoinen voi solmia luottamuksellisia suhteita jopa ystävyYTEEN saakka. (Eskola & Kurki 2001, 51.)

4.3 Vapaaehtoistyö seurakunnassa

Puhuttaessa vapaaehtoisuudesta seurakunnassa voidaan puhua yhtä hyvin seurakuntalaisuudesta tai kristityn vastuun ottamisesta. Seurakunta on ensisijaisesti jäsenistä koostuva yhteisö, johon kuuluvat yhteisössä toimiminen ja osallisuus. Seurakunnan vapaaehtoistyön toteuttaminen on toimimista kristillisen uskon ja arvomaailman pohjalta muiden hyväksi. Toimiminen seurakunnan kaltaisessa yhteisössä voi tuoda ihmiselle merkityksellistä sisältöä elämään sekä vahvistaa uskoa ja yhteyttä seurakuntaan. Tällöin seurakunnilla tulisi olla sellaisia tehtäviä, joihin olisi mielekästä ja helppoa osallistua. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 125–126.)

Paavali puhui seurakunnasta “Kristuksen ruumiina”, jolla hän korosti paikallisten kristittyjen yhteisöissä olevaa keskinäistä yhteyttä ja harmoniaa. Hän totesi myös, että kristityt ovat “yksi ruumis Kristuksessa”, jolla hän viittasi siihen, että jokainen kristitty palvelee armolahjoillaan paikallista seurakuntayhteisöä, kuten ruumiin jäsenet palvelevat ruumista eri tehtävillään. (Kuula 2001, 323.) Paavalin mukaan ihminen on yhteisöllinen olento ja on vastuullinen toisten ihmisten ja oman lähiyhteisönsä hyvinvoinnista. Jumalan tahto on koko seurakuntayhteisön hyvän edistäminen, ei siis ainoastaan oman sielun ja persoonan kehittäminen. Toisen ihmisen palveleminen ja auttaminen ovat apostolille keskeisiä arvoja. Rakkaus on hyvän tekemistä toiselle eli palvelemista. Se on henkistä, sielunhoidollista ja konkreettista auttamista. (Kuula 2001, 382–383.)

4.4 Syitä vapaaehtoistyöhön osallistumiselle

Henrietta Grönlund tuo artikkelissaan esiin motiiveja vapaaehtoistyöhön osallistumiselle. Motiivit osallistua vapaaehtoistyöhön ovat moniulotteisia, mutta keskeisesti uskonnollisuus ja arvot vaikuttavat sisäisten ja yksilöllisten syiden taustalla osallistumiseen vapaaehtoistyöhön. Uskonnollisuus on tutkimuksissa yhteydessä perinteisten uskonnollisten indikaattoreiden, kuten jumalanpalvelusten, uskonnon tärkeyden, sekä rukoilemisen kautta. Uskonnollisten yhteisöjen vapaaehtoisilla uskonnollisuuden vaikutus korostuu. Sekä viitekehys että yhteisö, jossa toimitaan, vaikuttavat jäseniinsä sosiaalisesti ja altruististen arvojen ohjaajana. Uskonnolliseen toimintaan liitettävä vapaaehtoisuus nähdään myös usein jatkuvana ja sitoutuneena toimintana. Uskonnollisuus lisää myös toimijan sisäistä motivaatiota. Yhdysvaltalaisessa aineistossa löydettiin motivaatioon liittyviksi tekijöiksi opiskelijoilla usko Jumalaan, arvio omasta uskonnollisuudesta ja rukouksessa tapahtuva läheisyys Jumalan kanssa. (Mikkola, Niemelä & Pettersson 2006, 120.)

Suomalaisessa ja kansainvälisessä tutkimuksessa vapaaehtoistyön motivoiviksi tekijöiksi käytännön tasolla on löydetty yhteisön ja ystävien vaikutus, toiminnan tehokkuus, työn tulosten näkeminen ja johtamisen lähteminen auttajista itsestään. Uudenlaista vapaaehtoistoimintaa leimaavat sitoutumattomuus, hetkellisyys, henkilökohtaiset tarpeet ja omat kiinnostuksen kohteet. Perinteinen kollektiivinen, sitoutumista, yhteisöä ja velvollisuudentuntoa korostava toimintamuoto ei kaikkia vapaaehtoisia kosketa. Nykynuorten sukupolven sukupolvi-identiteetti korostuu eniten arkielämään, työhön ja ihmissuhteisiin. Kollektiiviset päämäärät ovat muuttuneet yksilöllisiksi, jolloin myös vapaaehtoistoiminnan voidaan nähdä lähtevän yksilöllisistä tarpeista. Motivaation, tilanteen ja mahdollisuuden on kohdattava, jotta vapaaehtoistoimintaan lähdetään mukaan. Arvoista puhuttaessa universalismi on yhteydessä auttamiseen ja vapaaehtoisuuteen. Universalismi ulottuu laajemmalle kuin omiin läheisiin. Esimerkiksi luonnonsuojeluun tai vieraisiin ihmisiin universalismi korostuu enemmän 35–64-vuotiailla kuin nuorilla aikuisilla (15–34-vuotiaat). (Mikkola ym. 2006, 120–121.)

Auttaminen ja vapaaehtoistyö kytkeytyvät ihmisen arvomaailmaan siitä, mihin hän uskoo ja mitä hän pitää oikeana. Vapaaehtoistyö perustuu yleensä siihen, että toisen auttaminen on velvollisuus, mutta myös etuoikeus. Vapaaehtoinen auttaminen edistää toi-

mijan henkilökohtaista hyvinvointia. Tämä hyvinvointi toteutuu “pyrkimyksenä korkeampaan”, jota käsitettä psykologi Robert Emmons käyttää ihmisen spirituaalisista ja uskonnollisista tavoitteista. Näiden mukaan toimimisen syynä voi olla uskonnollinen ja eettinen pyrkimys hyvän tekemiseen, koska ihminen uskoo vahvasti joihinkin uskonnollisiin tai eettisiin periaatteisiin. Monet tutkimukset osoittavat, että ihmisten hyvinvointi sekä elämänlaatu ovat yhteydessä “korkeisiin pyrkimyksiin”, mutta näkyvät varsinkin uskonnoissa. (Eskola & Kurki 2001, 105–106.)

4.5 Helluntaioopin näkökulma vapaaehtoistyöhön osallistumisesta

Helluntailaisuuden käsitettä on ollut tärkeä avata, koska vapaaehtoistyö sijoittuu helluntaiseurakunnassa tapahtuvaan toimintaan. Helluntailaisuus ei itsessään ole välttämättä kaikille tuttu asia, joten on ollut hyvä selvittää millaisesta kristillisyyden haarasta on kysymys.

Helluntailaiset perustavat oppinsa Raamattuun. Liike korostaa muiden protestanttisten yhteisöjen tavoin Lutherin uskonpuhdistuksen sisältöperiaatetta, jonka mukaan “ihminen pelastuu yksin armosta, uskon kautta, Kristuksen tähden”. Liike korostaa ihmisen omaa vastuuta henkilökohtaiseen uskonratkaisuun, Jumalan puoleen kääntymisenä. Tästä käytetään nimitystä uudestisyntyminen, jonka jälkeen henkilö liitetään seurakunnan jäseneksi upotuskasteella. (Rossi 1997, 58.) Teologian professori Veli-Matti Kärkkäinen kirjoittaa artikkelissaan, että helluntailiike korostaa tunnuspiirteitä, joita ovat karismaattinen jumalanpalveluselämä ja herätyksen odotus sekä lähetystyö ja evankeliointi keskeisinä seurakunnan tehtävinä (Metso & Ryökäs 2005, 288). Kärkkäisen artikkelin mukaan merkittävin teologinen tunnuspiirre helluntailaisuudessa on pyhän hengen kaste, joka on uskoontulon jälkeen tapahtuva kokemus. Henkilö kokee pyhän hengen täyteyden, jonka hän saa todistus- tai muita palvelustehtäviä varten. Suurimmalle osalle helluntailaisia ulkonaisena merkinä pyhän hengen kasteesta on kielillä puhuminen. (Metso & Ryökäs 2005, 319.) Paikallisseurakunnat ovat itsenäisiä ja tasavertaisia. Niiden hallinnollista vastuuta hoitavat vanhimmiston jäsenet, jotka tekevät seurakuntaa koskevat viralliset päätökset kokouksissa. Vanhimpien vastuulla ovat seurakunnan vastuutehtävät, ja he johtavat paikallisia seurakuntia ja huolehtivat käytännön asioiden toteutumi-

sesta, kuten hengellisestä ja muusta hyvinvoinnista, työntekijöistä, työolosuhteista tai esimerkiksi palkoista huolehtimisen muodossa. (Luoto 2006, 81.) Kärkkäinen tuo esiin, että seurakunnat rahoittavat itse oman toimintansa. Kirkollisveroa ei ole käytössä, eivätkä ne saa valtiolta tai muilta yhteisöiltä tukia. Rahoitus on oman toiminnan vapaaehtoisten lahjoitusten varassa. (Metso & Ryökäs 2005, 312–313.)

4.6 Kutsumus ja armoitus

Tutkimustulosten kannalta on syytä valaista helluntaiseurakunnassa toimimiseen liittyviä asioita, jotka vaikuttavat perimmäiseen syyhyn osallistumisesta helluntailiikkeen näkökulmasta.

Helluntaiseurakunnan uskon pääkohdissa tunnustuksesta seurakunnasta mainitaan, että Jeesus Kristus käski seurakuntaansa tekemään kaikista kansoista opetuslapsia, kastaamaan ja opettamaan heitä. Seurakunta muodostaa hengellisen papiston, jonka tehtävänä on palvella Herraa ja osoittaa kristillistä rakkautta kaikkia ihmisiä kohtaan. (Luoto 2006, 316.) Seurakunta on erilaisten ihmisten yhteistyötä ja yhteyttä, jotka tuntevat eri tavoin, arvostavat eri asioita ja joilla on erilaisia kutsumuksia. Seurakunnan yhteys liittyy läsnäoloon, joka yhden ja saman ruumiin jäsenyydessä mainitaan. Tämä merkitsee henkistä ja hengellistä läsnäoloa, ei ainoastaan paikalla olemista. (Luoto 2006, 51–52.)

Seurakunnallisesta tehtävästä puhuttaessa tärkeimmäksi edellytykseksi nähdään kutsumus ja armoitus (Kurki 2005, 148–149). Opetuksen mukaan kutsumus palvelutehtävään määritellään ihmisen sisäisenä varmuutena siitä, että Jumala on kutsunut hänet ja osoittanut hänelle tehtävän. Kutsumus voi merkitä jotakin yksittäistä tapahtumaa tai vuosien kestävää prosessia, jonka aikana kutsumustehtävä vahvistuu. Seurakunta ja vanhimmisto vahvistavat ja varmistavat kutsumuksen, mikä tarkoittaa hyväksymistä ja valtuutusta hengelliseen tehtävään. (Kurki 2005, 141.) Armoituksella tarkoitetaan Jumalan lahjoittamia hengellisiä armolahjoja, joihin Jumala ihmisen valtuuttaa (Kurki 2005, 83). Jumalan seurakunta toimii ja vaikuttaa hengellisten lahjojen välityksellä. Lahjat eivät ole ihmisten erityisomaisuuksia, vaan Pyhän Hengen antamia lahjoja, joiden avulla rakennetaan Jumalan seurakuntaa ja viedään voimallisesti Kristuksen sanomaa eteenpäin. (Luoto 2004, 245.)

4.7 Kutsumus velvollisuutena

Helluntailiikkeen sisällä yleistä pappeutta on pidetty arvossa ja jokainen jäsen on pappi. Kutsumus evankeliumin levittämiseen ja toisten palvelemiseen sanassa ja rukouksessa kuuluu kaikille. Jumalanpalveluksiin osallistumisen lisäksi yleisen papin tehtävissä toimiminen on ymmärretty monimuotoisena toimen seurakunnallisissa, julistus- ja käytännön palvelustehtävissä. Suomen helluntailiikkeessä kutsumus käsitetään pitkälle samalla tavalla kuin luterilaisen teologian mukaan, jossa kutsumus käsitteenä tarkoittaa sitä, että jokaisen on iästä, sukupuolesta ja yhteiskunnallisesta asemasta riippumatta tehtävä työtä ja näin ollen toteuttaa Jumalalta saamaansa kutsumusta. (Kurki 2005, 140.)

Yleinen pappeus nähdään kaikille kristityille kuuluvana kutsumuksena se antaa valtuudet toimimiseen mutta myös velvollisuuden palvelemiselle ja toimimiselle seurakunnassa. Jokaisella on oma osuutensa, jonka voi antaa käyttöön seurakunnan rakentamiseksi. (Kurki 2005, 148–149.) Yleinen pappeus-ajattelun mukaan erityistä papistoa ei tarvita ihmisen ja Jumalan välikädeksi, vaan jokaisella kristityllä on oma lahjansa. Nämä ovat armolahjoja, joiden mukaan jokainen on hengellisen viran ja tehtävän hoitaja. (Luoto 2006, 129.)

5. TUTKIMUSPROSESSI

5.1 Tampereen helluntaiseurakunta ja kansainvälisen työn alku

Opinnäytetyön kannalta oli hyvä selvittää millaiseen ympäristöön tutkimus sijoittuu. Tampereen helluntaiseurakunnan kansainvälisestä työstä olemassa olevaa kirjallista tietoa oli vähän. Minkäänlaisia toimintasuunnitelmia tai vuosiraportteja toiminnasta ei ollut mahdollista käyttää. Edes seurakunnan internet- sivuilla ei ollut toimintaan liittyvää tietoutta muuta kuin tapahtumien pienimuotoisten selitysten muodossa. Yhden kansainvälisen työn alla toimivan toimintamuodon omat sivustot löytyivät, mutta ne koskivat nimenomaan sen työn tavoitteita eivätkä kansainvälisen työn kokonaaisuutta, joten teorian kannalta ei ollut tarpeellista lähteä muodostamaan teoriaa sieltä käsin. Seurakunta oli julkaissut 80- juhlavuoden kunniaksi toiminta- ja juhlakatsauksen historiastaan. Kirjassa kerrotaan, kuinka ulkomaalaistyö (nykyisin kansainvälinen työ) sai alkunsa ja mistä tarpeista toiminta aloitettiin.

Tampereella kokoontui vuonna 1911 pieni baptisteista eriytynyt ryhmä, jota johti opetuksellaan Fr. R. Lunden. Opetus korosti ehtoolliselle osallistumisen edellytyksenä henkilökohtaista uskonratkaisua ja uskovien kastetta. Kansainvälisestä helluntailiikkeestä vaikutteita Lundenin ryhmä sai Thomas B. Barratin vierailulla Tampereella syksyllä 1911. (Lindell 1991, 7.) Tampereella järjestettiin tammikuussa 1921 kokoussarja, jossa puhujavieraat korostivat paikallisseurakunnan tärkeyttä. Kokoussarjan päätteeksi pidettiin 23.1.1921 helluntaiseurakunnan perustamiskokous. Seurakunnan vanhimmaksi valittiin yksimielisellä päätöksellä Lunden. (Lindell 1991, 10.)

Tampereen helluntaiseurakunta reagoi ulkomaalaistyön haasteeseen Euroopan unionin myötä. Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä kasvoi ja pakolaisia saapui ympäri maailmaa. Huolimatta yhteiskunnan palveluista jäi moni ulkomaalainen yksin. Monet tulivat jumalanpalveluksiin ja seurakunta alkoi järjestää tulkkauspalveluita. Pääkielinä toimivat englanti ja ranska. Tulkkipalveluiden lisäksi järjestettiin erilaisia tilaisuuksia ulkomaalaisille. Näitä olivat muun muassa kansainvälinen kahvila, naistenpiiri, kokkikerho,

suomen kielen opetuspiiri sekä rukous- ja raamattupiirit. Englanti toimi näissä tilaisuuksissa käyttökielenä ja tarpeen vaatiessa tulkattiin niille, joiden englannin kielen taito ei riittänyt ymmärtämään tilaisuuden sisältöä. (Tampereen helluntaiseurakunta 2001, 21.)

5.2 Tutkimusmenetelmä

Olen kerännyt tutkimusaineiston teemahaastattelulla, eli puolistrukturoidulla haastattelulla. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu siksi, että haastattelun teemat ovat kaikille samat. Haastattelussa on tietyt etukäteen valitut teemat, joista keskustellaan ja kysymysten tarkka muoto ja järjestys puuttuvat. Yksityiskohtaisten kysymysten sijaan haastattelu etenee tiettyjen keskeisten teemojen varassa. Kysymykset on ennalta määritelty, mutta haastattelija voi vaihdella niiden sanamuotoa. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 47– 48.) Teemahaastattelussa pyritään löytämään tutkimuksen kannalta merkityksellisiä vastauksia suhteessa tutkimusongelmaan ja tavoitteeseen (Tuomi & Sarajärvi 2006, 77). Aineistoa lukiessani olen toteuttanut induktiivista päättelyä, jossa keskeistä on aineistolähtöisyys (Hirsjärvi & Hurme 2000, 136).

5.3 Tutkimusaineisto

Tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen. Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on kuvata todellista elämää, jolloin tutkittavaa asiaa pyritään tutkimaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Tavoitteena laadullisessa tutkimuksessa on enemmänkin löytää uusia tosiasioita, kuin vahvistaa olemassa olevaa teoriaa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 152.)

5.4 Aineistonkeruu

Tutkimuksessani haastattelin neljää helluntaiseurakunnan kansainvälisessä työssä toimivaa vastuuhenkilöä. Valitsin haastateltavat siten, että kansainvälisen työn keskeisimmät työmuodot tulisivat huomioiduksi ja että jokaisella haastateltavalla olisi vastuutehtävä työmuotonsa sisällä. Haastattelin aluksi henkilöä, jolla oli pitkäaikaista kokemusta

monesta eri työmuodosta vastuuhenkilön ominaisuudessa. Lisäksi haastattelin jokaisesta seurakunnan kolmesta suurimmasta kieliryhmän vastuuhenkilöistä yhtä. Aluksi pyysin seurakunnan hyväksyntää tutkimukselle. Henkilö, johon otin yhteyttä, otti asian puheeksi seurakunnan kokouksessa ja välitti minulle tiedon siitä, että saan tehdä tutkimusta. Otin jokaiseen henkilöön yhteyttä soittamalla heille. Jokainen heistä oli halukas tulemaan haastateltavaksi. Ensimmäiseltä haastateltavalta sain tietooni eri henkilöitä, joita voisin pyytää haastatteluun. Ennen haastatteluja kerroin jokaiselle haastateltavalle, mitä tarkoitukseni on tutkia ja annoin allekirjoitettavan tutkimustiedotteen, joka sisälsi tiedon tutkimusaiheesta ja luvan annon haastattelun äänittämiseen.

Haastattelut suoritin helluntaiseurakunnan tiloissa, yhtä lukuun ottamatta haastattelu tapahtui yleisessä ruokapaikassa. Pyrin saamaan jokaisen haastattelun mahdollisimman rauhalliseen paikkaan ja sellaiseen, jossa haastateltavat itse kokivat paikan hyväksi. Haastattelu ruokapaikassa sujui hyvin ilman taustahäiriöitä. Se oli jopa luonnollisempi tilanne haastattelulle kuin seurakunnassa tehdyt haastattelut. Haastattelut kestivät noin 25–30 minuuttia. Äänitteiden kestoista riippumatta litteroidun aineiston sivumäärät vaihtelivat paljonkin. Tähän vaikutti luonnollisesti se, kuinka nopeasti haastateltavat olivat puhuneet aiheista. Äänitteiden kuuluvuudessa ei ollut ongelmaa ja sen puolesta litterointi oli vaivatonta.

5.5 Aineiston purkaminen ja litterointi

Jo aineiston purkuvaiheessa alkaa tekstin lukeminen ja analysointi. Tavoitteena on tavoittaa haastatteluvastausten olennainen sisältö. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 142.) Litterointi eli puhtaaksikirjoittaminen voidaan tehdä koko haastatteludialogista tai valikoimalla esimerkiksi ainoastaan haastateltavan puheesta tai kohdistettuna tema-alueista. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 138). Jos käytössä ei ole analysointiohjelmaa, niin voi kirjoitusohjelman etsi komennolla hakea teemoja. Tämän jälkeen ne voidaan leikata ja liimata peräkkäin. Tässä tapauksessa on tärkeää merkitä tunnistetiedot jokaiseen leikattavaan osaan. (Hirsjärvi & Hurme 2000 141.)

Olen purkanut aineiston ja tämän jälkeen koodannut sen eri alakysymysten alle, minkä jälkeen olen analysoinut aineistoa. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 136.) Litteroin kirjoittamalla nauhoitetut haastattelut puhtaaksi tietokoneella järjestelemällä haastatteluvastaukset omiin teema-alueisiinsa. Kirjoitin jokaisen haastattelun aluksi omaan tiedostoon sijoittaen vastaukset kysymyksien alle. Tämän jälkeen yhdistelin haastateltavien vastaukset yhteisten teemojen alle. Haasteltavat on koodattu koodeilla H1– H4. H tarkoittaa haastateltavaa ja numerot osoittavat haastattelujärjestyksen. Litterointivaiheessa merkitsin jokaisen kysymyksen alkuun nauhoituksen sen hetkisen keston, jotta pystyin tarpeen tullen tarkistamaan nopeammin haastatteluvastauksia.

5.6 Aineiston analysointi

Olen käyttänyt analysoinnissa teemoittelua. Tällä tarkoitetaan analyysivaiheessa sellaisia aineistosta esiin nousevia piirteitä, jotka ovat yhteisiä haastateltaville. Analyysistä nostetut teemat pohjautuvat tutkijan tulkintoihin haastateltavien vastauksista. Ei ole todennäköistä, että haastateltavat vastaisivat täysin samalla tavalla, mutta tutkija sijoittaa kuitenkin vastaukset samaan kohtaan. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 173.) Aineistoa analysoidessa rajasin aineiston vastaamaan tutkimusongelmia. Toisin sanoen kiinnitin huomiota sellaisiin asioihin, jotka vastasivat kysytyihin teemoihin ja haastateltavien vastausten samankaltaisuuksiin.

Analyysin perusta on aineiston kuvaileminen, jolla pyritään kartoittamaan henkilöiden, tapahtumien tai kohteiden piirteitä ja ominaisuuksia. Yleensä tavoitteena on pyrkiä vastaamaan kysymyksiin kuka, missä, milloin, kuinka paljon ja kuinka usein. Kuvailulle on tärkeää, että tutkittava ilmiö sijoitetaan siihen aikaan, paikkaan ja kulttuuriin, johon se kuuluu. Jotta voidaan ymmärtää asian tai tapahtuman laajempi sosiaalinen ja historiallinen merkitys, pitää asiayhteyttä kuvaava tieto sijoittaa kontekstiinsa. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 145– 146.) Ennen tutkimusprosessia minun piti selvittää kristilliseen ympäristöön liittyviä käsitteitä. Nämä olivat tärkeässä asemassa, jotta pystyin ymmärtämään ympäristön tarkoitusta. Esimerkiksi vapaaehtoistyön merkityksen ymmärtäminen kristillisessä ympäristössä oli tärkeää, koska seurakunnissa siihen liittyy palvelemisen käsite. Palvelun ymmärsin kattavan koko seurakunnan ydintä, jolloin palvelun käsitettä ei voinut sivuuttaa vapaaehtoistyöstä. Toinen esimerkki oli yksittäisten sanojen ymmärtämi-

nen. Esimerkiksi sana yhteys voi tarkoittaa seurakunnassa yhteyttä Jumalaan, seurakuntaan ja muihin jäseniin, kun taas arjessa sillä on olemassa erilaiset merkitykset.

Aineiston analyysistä nousi esille kaksi selkeää asiaa, jotka esiintyivät eri teemoissa. Aihealueet muodostuivat niiden toistuvuuden perusteella eri teemoissa. Lisäksi niiden syntymiseen vaikutti se, että haastateltavien puheista löytyi yhteneväisyyksiä eri teemoista. Aihealueet liittyivät toiminnan hengellisyyteen, joka korostui kaikissa teemoissa. Toinen aihealue koski seurakunnan jäsenyyttä, joka toistui haastatteluiden aikana tehtäviin liittyvissä kysymyksissä ja jäsenyyttä koskevissa keskusteluissa. Muodostin kaksi pääluokkaa näiden aihealueiden perusteella. Nämä kaksi aluetta vastasivat asetettuihin tutkimuskysymyksiin ja niiden vastaukset sijoittuivat näiden aihealueiden alaisuuteen.

6. TUTKIMUSTULOKSET

6.1 Haastateltavien tausta

Haastateltavien iät olivat 29–53 vuotta. Haastateltavista jokainen toimi vapaaehtoistyön pohjalta seurakunnan vastuutehtävissä, joten heillä itsellään oli vastaajina kaksi eri näkökulmaa, joka korostui haastattelussa. He kertoivat vapaaehtoistyöstä vastuuhenkilön roolissa, mutta keskusteluissa tuli ilmi myös henkilökohtainen puoli, jolla tarkastella osallistumista vapaaehtoistyöhön. Koulutustaustaltaan heidän ammattinsa yhtä lukuun ottamatta liittyivät muuhun kuin seurakunnassa toimimiseen. Haastateltavat toimivat kukin oman työmuotonsa sisällä vastuuhenkilön tehtävissä. Kieliryhmien tai työmuotojen nimeämiset olen jättänyt pois, jotta haastateltavien intymiteettisuoja säilyisi.

6.2 Haastateltavien työn kohderyhmä

Tutkimuksen kannalta oli tärkeää selvittää, minkä ikäisiä ihmisiä toiminnassa on mukana. Maahanmuuttajien iän kartoittaminen oli mielestäni tärkeää, jotta ymmärtäisin vapaaehtoistyössä toimivien kohderyhmän. Haastateltavien vastausten perusteella vapaaehtoistyössä toimivien maahanmuuttajien ikä kohdistuu nuoriin aikuisiin. Kolmen haastateltavan arvio iästä oli 18–30 ikävuodessa. Yksi haastateltavista arveli ikien vaihtelevan 20–40 ikävuoteen. Seurakunnassa käyvistä maahanmuuttajista oli siis selkeä enemmistö nuoria aikuisia. Iän lisäksi minua kiinnosti, miten sukupuolijakauma oli jakautunut. Kahden haastateltavan mielestä naiset osallistuivat enemmän tehtäviin, kun taas kahden muun mielestä molempia sukupuolia osallistui lähes yhtä paljon.

6.3 Motiivit

Kysytyäni mihin vapaaehtoistyö perustuu seurakunnassa, pitivät haastateltavat yksimieleisesti hengellisen työn tekemistä ensisijaisena tarkoituksena. Vastaukset liittyivät Jumalan palvelemiseen ja hyvän tekemiseen toisille.

No, kyllä kai se on se, että tota, ne niin ku palvelee Jumalaa siinä, kun ne tekee sitä työtä. (H1)

Pohjanahan on tietenkkin rakkauden kaksoiskäsky. Rakasta Jumalaasi ylitse kaiken ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi. Ihmiset täällä palvelee rakkaudesta jumalaa ja ihmisiä kohtaan ja kokevat sen velvollisuudeksi. (H3)

Yksi haastateltavista korosti hengellistä motivaatiota syynä siihen, miksi ihminen palvelee seurakunnassa.

Totta kai se on myös sosiaalista toimintaa. Ei sitä voi siitä erottaa mitenkään, mutta kai se tää hengellinen on päämotivaatio, miksi ihminen palvelee seurakunnassa, eikä jossain poliittisessa tai urheilujärjestössä tai urheiluseurassa. (H3)

Raamatullisen lähtökohdan haastateltavat näkivät myös muita syitä vapaaehtoistyöhön osallistumiseen. Nämä vastaukset liittyivät sosiaalisiin syihin osallistua. Tämä tuli esiin kavereiden ja sosiaalisten kontaktien saamisena sekä kuulumisena johonkin ryhmään.

Ylipäättänsä ne muut tavoitteet on samanlaisia kuin suomalaisillakin, et saa niin kun sosiaalisia kontakteja. (H1)

Esimerkiksi auttaminen, saada yhteys, saada kavereitakin, integroitua enemmän. (H2)

Ihmiset haluaa kuulua johonkin, haluaa tehdä hyvää. Se perustuu siihen, et osallistutaan ja tehdään. (H4)

Yksi haastateltavista ei nähnyt muita tavoitteita oleellisina vapaaehtoistyöhön osallistumiselle.

Mun mielestä raamatullinen lähtökohta on jo niin kaiken kattava, et vaikea keksiä mitään muita tavoitteita varsinaisesti. Et kyllä se siitä lähtee, että totta kai halutaan raamattuun uskoo, et mitä raamattu sanoo ja elää sitä todeksi. (H3)

6.4 Jäsenyys

Kysymystä siitä tarvitseeko olla seurakunnan jäsen osallistuessaan vapaaehtoistyöhön, kolme haastateltavista kertoi, että seurakunnan jäsenyys pitäisi olla, jos toimii johtotehtävissä. Tämäkin oli kuitenkin tulkinnanvarainen asia. Johtotehtäviksi luettiin johtotiimiin kuuluminen, solunjohtajuus sekä hengelliset opetus- ja vastuutehtävät.

Joissakin, mut ei kaikessa. Johtotiimis pitäis olla jäsen mut sivityöntekijänä ei. (H1)

Se riippuu oikeastaan palvelustehtävästä. esim. Jos puhutaan solunjohtajuudesta niin pääsääntöisesti pitää olla seurakunnan jäsen ja samoin tolasen hengelliset vastuu ja opetustehtävät. (H3)

Yksi haastateltavista näki, ettei jäsenyyttä tarvita.

Ei tarvi, esimerkiksi. meillä on yks jäsen, joka ei kuulu seurakuntaan ja on ollu tosi aktiivinen seurakunnassa. (H2)

Yksi haastateltavista nosti esille sen, ettei jäsenyyden vaatimus ole tiukka, koska kyseisen kieliryhmän jäsenmäärä ei ole vakiintunut.

On vaatimus, mut se ei ole tiukka, koska se tilanne tilanne ei oo niin vakiintunu, kuin esimerkiksi suomalaiset yleensä. (H4)

Kysyttyäni sitä pitivätkö haastateltavat vapaaehtoistyöhön osallistumista seurakuntalaisen velvollisuutena, menivät haastateltavien käsitykset asiasta ristiin. Kaksi piti osallistumista velvollisuutena ja yksi oli saanut sellaisen kuvan, ettei se ole velvollisuus. Yksi haastateltavista vastasi tuntevansa, ettei se ole velvollisuus.

Ei, mä oon saanut sen kuvan ettei ole. Tietenkin on suotavaa et palvellaan. (H1)

Ei ainakaan mulla ole sellainen tunne. (H2)

Työhön osallistumista velvollisuutena pitävät henkilöt kertoivat, ettei ihmisiä painosteta tai pakoteta siihen. He vastasivat, että ihmistä tulisi motivoida ja kehottaa mukaan toi-

mintaan. Toinen vastaajista näki myös opetuksen merkityksen tärkeänä motivaation tuottajana.

Totta kai palvelu on periaatteessa kristityn velvollisuus, kyllä mutta ei sillä tavoin, että painostettaisi ihmisiä. Tavallaan pyritään opetuksella ja kehoituksella saamaan aikaan ihmisissä motivaatiota, jotta he haluaisivat palvella. (H3)

Negatiivisessa mielessä ei ole velvollisuus, eli ei pitäisi mennä sellain, että lasketaan kuka on tehnyt mitäkin ja kuka ei ole tehnyt. Vaan positiivisessa mielessä se on velvollisuus, koska se tekee sille uskovalle hyvää, jos hän haluaa kasvaa niin, seurakunnassa palveleminen on käytännössä ollut myös se... No ei koskaan pakottaa mutta, kehottamista ja sillai. (H4)

6.5 Osallisuus

Maahanmuuttajien osallistuminen tehtäviin osallistuminen oli mahdollista koko seurakunnan toiminnan laajuisesti. Kysytyäni missä toiminnoissa oli mahdollista työskennellä vapaaehtoisena, sain hyvin kattavan näkemyksen toiminnan mahdollisuuksista.

Kuorotoiminta, että kuorossakin voi olla. Yks on tosiaan vanhimmistossa, siten tota noi niin kahvituksessa. Sunnuntaijumalanpalveluksen jälkeen kiinalaisryhmä pitää kahvitusta English Servicen -kahvituksessa se o hyvin kansainvälinen. Tulkkauksessa Wake Upissa. (H1)

Toinen haastateltava nosti esille ammatin merkityksen tehtäviin suuntautumisessa

Kyllä täällä seurakunnassa on erilaisia palveluita, johon voidaan osallistua. Riippuu paljon minkälainen ammatti ulkomaalaisella on taustalla (H2)

Kirjohan on yhtä laaja kuin seurakunnan toiminta ylipäänsä, että ihan kaikkea tuolienjärjestelystä, keittiöhommista pienryhmäjohtamiseen ja sannaarnaamiseen asti. (H3)

Yksi vastaajista nosti esille seurakunnan ulkopuolelle suuntautuvan toiminnan, johon hän katsoi kuuluvan hengellisen työn tekemisen ihmisten kotona ja sairaiden luona käymisinä.

Ku siinä on paljon sitten pikku juttuja, musiikista, todistuksista, draamaan tai ihan kokkaamiseen, tiskaamiseen ja järjestelyyn. Käytännön jutut, tietenkin sitten hengellisestä näkökulmasta jotkut kotikäynnit tai sairaiden luona käymiset. (H4)

Haastateltavien mukaan työskenteleminen painottui oman kieliryhmän sisällä tapahtuvaan toimintaan. Suomalaisen seurakunnan puolella työskenteleminen on ollut vähäistä. Eniten toimintaa on yhteistilaisuuksien muodossa eri kieliryhmien välillä. Kysytyäni maahanmuuttajien osallistumisesta muihin seurakunnan työmuotojen toimintaan olivat vastaukset jokseenkin samankaltaisia.

Osallistuvat, esim. moreenikuorossa, lapsityössä saattaa olla, keittiöllä kait joskus, talkoissa kausijärvellä; rakennustalkoot. Latinot useasti ja kii-nalaisryhmät joskus esiintyneet sunnuntaijumalanpalveluksissa. (H1)

Meillä on meidän kansainvälisessä työssä jonkun verran yhteisiä kaikille suunnattuja tapahtumia... Jos aattelee koko seurakuntaa eli otetaan suomalaiset, suomenkielinen puoli mukaan niin siinä ulkomaalaiset on silloin tällön palvelli, esimerkiksi musiikkivastuissa jumalanpalveluissa. (H3)

Yksi haastateltavista koki, etteivät maahanmuuttajat osallistuneet suomalaisen seurakunnan toimintaan. Puolestaan eri kieliryhmien vastavuoroista yhteistyötä oli olemassa.

Tää suomalainen vanhimmisto tulee pitämään saarnaa, mutta me ei. Seurakunta haluaa tuntea meidät. Suomalaiset järjestää ja kutsuu maahanmuuttajia. Seurakunnan tavoite on osoittaa, että kaikki maahanmuuttajat on tervetulleita ja saa apua. Muut maahanmuuttajaryhmät toimitaan. Täälläkin järjestetään tapahtumia, missä toimii erikielisiä ryhmiä. (H2)

Eräs vastaajista kertoi, että osallistumiseen muiden tapahtumiin vaikutti se, kuinka paljon oman kieliryhmän sisällä oli toimintaa.

Vähemmän, jos --- kielisiä tapahtumia on enemmän ni sitten he osallistuvat vähemmän muiden. Jos --- kielisiä tapahtumia on vähemmän, niin ku joskus on ollu, ni sitten he herkemmin osallistuvat englanninkieliseen tai suomenkieliseen kokoukseen ja tässä puhutaan siitä vakio- ohjelmasta, et tietysti isot juhlat ja tämmöiset erikoistapahtumat. (H4)

Haastateltavien mukaan kielen taitamattomuus nähtiin vaikeuttavan työskentelyä suomalaisten kanssa. Myös englannin kielen taito koettiin olevan joillekin vaikeuttava tekijä. Muita estäviä tekijöitä ei nähty olevan yhtä poikkeusta lukuun ottamatta. Yksi haastateltavista nosti esille rasismien. Kuitenkaan muiden haastateltavien vastauksissa ei tätä asiaa tuotu esille.

Jos koko seurakuntaa ajatellaan, niin kielitaito, eli suomenkieliselä puolella on vaikea palvella jos ei osa kieltä ihan luonnollisesti. (H3)

Kieli on yksi suomalaisten kanssa, jos ei osaa Suomen kieltä, niin se on aika vaikea kommunikoida joskus, englannin kielikin saattaa olla rajoitus joillekin. (H4)

Haastatteluista kävi ilmi, että maahanmuuttajilla on mahdollisuus osallistua koulutuksiin seurakunnassa. Koulutusten pääasiallinen tarkoitus oli antaa maahanmuuttajille hengellisiä työvälineitä vapaaehtoisena toimimiseen. Kysytyäni mahdollisista koulutuksista tehtäviin, kolme vastaajista nosti esille solujohtajan koulutuksen. Tämän lisäksi on olemassa yleinen sielunhoidonkoulutuspäivä jokaiselle ja turvakoulutus leirillä.

Mun mielestä ei suomalaisiakaan, on meillä tietenkin sielunhoidon koulutuspäiviä kaikille. Leirillä on pakollinen turvakoulutus, joka tulkataan, jos ei osaa suomea. (H1)

Meidän seurakunnassa solujohtajia koulutetaan sekä englannin että suomenkielillä ja sitten tietenkin keittiötehtäviin vaaditaan vähän koulutusta ja lastenhoitoon ja tällaisiin. (H3)

Joo, tota nyt meillä on pari henkilöä, jotka osaa englantia, ni he käy tossa English-servicen järjestämässä tämmöisessä johtajuuskoulussa, että se on nii sellanen koulutus. Et tietysti keittiöpuoli ni siinä annetaan neuvoa ja apu miten tehdään. (H4)

Seurakuntasolulla tarkoitetaan seurakuntaa, joka koostuu jakaantuvista soluista pienryhmien muodossa. Tavoitteena ei ole rukouspiiri tai raamatturyhmä, joiden toiminta jossakin vaiheessa loppuu. Tavoitteena on jatkuva opetuslapsittaminen, jolloin solut kasvavat määrällisesti ja laadullisesti. Solut eivät ole seurakunnasta irtaantuvia ryhmiä, vaan ne kokoontuvat myös seurakunnan yhteisiin tilaisuuksiin. Seurakunnan tavoite on tehdä Jeesuksen seuraajista opetuslapsia, jotta evankeliumi saavuttaisi uusia ihmisiä. Soluissa rakennetaan yhteyttä jokaisen uskovan välillä, käytetään armolahjoja, palvelaan ja syvennetään opetusta. (Mäkinen 2001, 13.)

Haastatteluista kävi ilmi, että koulutusten lisäksi maahanmuuttajia rekrytoitiin vapaaehtoistyöhön. Tämä oli tapahtunut rohkaisemalla, kutsumalla ja kehottamalla. Rekrytointia toteutettiin sekä julkisesti että henkilökohtaisesti. Kuitenkin päävastuun nähtiin olevan ihmisellä itsellään. Omatoiminen hakeutuminen tehtäviin oli vaihdellut laidasta laitaan. Haastateltavien mukaan jotkut olivat tulleet kysymään työskentelymahdollisuuksista, kun taas toisia piti rohkaista tai pyytää työhön.

Ei yleensä kyllä kutsuta meillä oli 14. 10 rekrytointi. Kynnystä on alennettu. Ihmisen on kyllä itse hakeuduttava siihen. (H1)

Riippuu paljon ihmisestä. Ei kovin paljon ulkomaalaisia tule kysymään, voiko auttaa. (H2)

Sekä että, toki rekrytoidaan, että kehoitetaan sekä julkisesti, että henkilökohtaisella tasolla. Mutta sitten on niitä, jotka on muuttanut Tampereelle asumaan ja tulee sanomaan, että kysyy voiskos täällä palvella. (H3)

Mutta on tietysti sitten niitäkin, joita pitää rohkaista, että se on rohkaisu tai jopa kutsuminen. Riippuu henkilöstä, mutta tota, helpommin he itse haluavat, että jos ihminen on saanut Jumalalta jotain sydämelleen tai kokee hei, mä haluun vaikuttaa tässä. (H4)

7. JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1 Hengellisyys ohjaa kaikkea toimintaa

Hakeutuessaan seurakunnan toimintaan maahanmuuttajat ovat osallisina hengellisistä päämääristä. Riippumatta siitä, ovatko henkilöiden motiiveina yksilölliset syyt osallistumiseen vai seurakunnan omien arvojen mukaiset. Luonnollista on, että toimintaan osallistuja tietää ympäristön toimintaa ohjaavat arvot eikä niiden noudattamista voi välttää. Todennäköisesti seurakunnan toimintaan harvoin hakeutuu henkilö, joka ei ole hengellisistä asioista kiinnostunut. Maahanmuuttajien ollessa kysymyksessä, voi hakeutuminen toimintaan olla yleisempää myös muiden intressien vuoksi. Maahanmuuttajien kieliryhmät ovat pieniä ja tällöin hakeudutaan sen toiminnan piiriin, jossa toiminta on aktiivista. Kuten yksi haastateltavista sanoi: ”Yleensä maahanmuuttajat hakeutuvat sinne, missä on eniten viriävää toimintaa” (H3). Tällöin ei todennäköisesti aina ole merkitystä sillä onko, toiminta hengelliseen ympäristöön vai esimerkiksi kulttuuriyhdistykseen sijoittuvaa. Toimintaan saatetaan siis osallistua kulttuuria yhdistävien asioiden vuoksi. Kaikesta huolimatta seurakunnan perustehtävä ohjaa kaikkea toimintaa. On kuitenkin totta, että eri kieliryhmien sisäinen toiminta vahvistaa myös yhteyttä omaan kulttuuriin ja kieleen.

Eri teemoja yhdistävä asia oli hengellisen työn päämäärä. Haastateltavien näkemykset työn motiiveista kohdistuivat raamatulliseen perustaan. Lähimmäisen rakkaus ja palveleminen koettiin ensisijaiseksi syyksi toimia seurakunnassa. Haastateltavien tuodessa esiin ensisijaisesti raamatulliset tavoitteet jäivät muut tavoitteet taka-alalle. Haastateltavat luettelivat kuitenkin muitakin syitä työhön osallistumiselle. Näitä nähtiin olevan pelkkä osallistumisen halu ilman varsinaista hengellistä tavoitetta. Lisäksi syitä työhön osallistumiseen nähtiin olevan halu auttaa muita sekä haluun osallistua sosiaalisten kontaktien vuoksi. Nämä vastaukset olivat kuitenkin hajanaisia, ja kun ajattelee hengellisen päämotivaation selkeää roolia vastauksissa, voisi päätellä, että muut tavoitteet ovat olemassa, mutta tulevat ikään kuin itsestään täytettyä hengellisen päätavoitteen sivussa. Valtter Luoto puhuu juuri sosiaalisten tarpeiden toteutumisista kirjassaan. Usein ajatellaan seurakuntaa ihmisten sosiaalisen yhteyden osana, jolloin kysellään, vastaako seurakunnan toiminta minun tarpeitani. Tämän seurauksena ajatellaan nimenomaan so-

siaalisia tarpeita. Seurakunta on Jumalan karismaattinen yhteisö, jolloin painopiste on Jumalan toiminnassa, ei sosiaalisissa tarpeissa, joita peräänkuulutetaan. (Luoto 2004, 246.)

Hengellisyys korostuu myös vastuuhenkilöiden näkemyksissä työhön kannustamisessa, jossa maahanmuuttajia kannustetaan osallistumaan vapaaehtoistyöhön seurakunnassa. Kannustaminen työhön tapahtuu rekrytoimalla eri keinoin. Rekrytoinnin muotoja kerrottiin olevan rohkaisu, kutsuminen ja kehottaminen. Rekrytointi tapahtuu sekä julkisesti että henkilökohtaisella tasolla. Seurakunnassa tuetaan osallistumista, mutta päävastuu työhön hakeutumisella on kuitenkin maahanmuuttajalla itsellään. Seurakunta antaa tehtävissä toimimiseen myös koulutusta. Koulutusta annetaan tehtävissä toimimiseen solunjohtajana englannin kielellä ja suomeksi. Jos kumpaakaan kieltä ei hallitse, niin mahdollisuuksien mukaan osallistujalle tulkitaan omalle kielelle. Satunnaisia koulutuksia ovat paloturvallisuus ja sielunhoidon koulutukset. Perustehtäviin, kuten keittiöllä toimimiseen annetaan opastusta. Koulutusten päätavoitteena on toimiminen hengellisessä työssä ryhmäjohtajana ja sielunhoidollisissa tehtävissä, lukuun ottamatta paloturvallisuuskoulutusta. Koulutusten päätarkoitus on myös antaa yksittäisille henkilöille valmiuksia hengelliseen työhön.

Kansainvälisen työhön osallistuminen osallistaa maahanmuuttajia nimenomaan ryhmän sisällä tapahtuvaan toimintaan. Maahanmuuttajaryhmien osallistuminen muuhun seurakunnan toimintaan oli vähäistä vastausten perusteella. Kuitenkin eri kieliryhmien välistä toimintaa oli enemmän, kuin osallistumista suomenkielisen toiminnan piirissä. Osallistumista muiden kieliryhmien toimintaan tapahtuu lähinnä Jumalanpalvelusten kautta ja isojen juhlien muodossa. Yksittäisiä osallistumisen muotoja olivat kuorotoiminta, lapsityö, keittiötyöt, Jumalanpalveluksissa esiintymiset ja leirikeskuksessa rakennustalkoisiin osallistuminen. Osallistumiseen muiden työmuotojen toimintaan vaikuttaa kunkin ryhmän omat tilaisuudet, eli jos niitä on vähän, niin silloin osallistutaan muiden toimintaan helpommin. Tästä voi päätellä, että vähäiseen osallistumiseen muiden toimintaan todennäköisesti vaikuttaa se, että ryhmien omien toimintojen sisällä on tarpeeksi toimintaa, jolloin tarvetta ei ole muihin toimintoihin.

Haastateltavat nostivat jokainen esille kielitaidon puutteellisuuden, jolloin toimiminen vapaaehtoisena toisten ryhmien tai suomalaisten tilaisuuksissa on hankaloittava, mutta ei estävä tekijä, koska yleensä toiminnassa on henkilöitä, jotka osaavat tulkata. Tästä voi päätellä, että koska osallistuminen muiden kuin oman ryhmän sisällä tapahtuvaan työskentelyyn on vähäistä, estää kielitaidon puute omalta osaltaan toimimista muiden tilaisuuksissa ja tällöin työtä ei usein myöskään tehdä muualla kuin oman ryhmän sisällä.

7.2 Jäsenenä seurakunnassa

Periaatteessa työmahdollisuudet ovat pienistä yleistehtävistä aina sanansaarnaamiseen saakka. Ainoa osallistumisen mahdollisuutta vähentävä tekijä on se, onko seurakunnan jäsen vai ei. Haastatteluista ilmeni, että seurakunnassa vapaaehtoistyöhön osallistumiselle on olemassa tiettyjä kriteerejä. Seurakunnan johtotehtäviin vaaditaan pääsääntöisesti seurakunnan jäsenyys. Johtotehtäviksi lasketaan seurakunnassa johtotiimiin kuuluminen, solunjohtajana toimiminen sekä hengelliset opetus- ja vastuutehtävät. Vastuutehtävissä tehdään pääsääntöisesti poikkeuksia, kun kyseessä on seurakunnan ulkopuolelta tuleva vierailija, tai tehdään yhteistyötä esimerkiksi evankelisluterilaisen seurakunnan työntekijän kanssa jossakin työmuodossa. Tilanne on vakinaiseen vastuutehtävään ottamisen suhteen tulkinnanvarainen, koska seurakunnassa tilanne jäsenmäärän on ollut vakiintumaton, joten asiassa voidaan tällöin joustaa. Seurakunnan jäsenyyttä ei vaadita peruspalvelutehtävissä ja tehtävissä, jotka ovat välimaastossa, jolloin ne eivät ole niin sanotusti ei näkyviä palvelutehtäviä. Perustyötehtäviin voidaan luetella muun muassa musiikkitoiminta, draamat, kuorotoiminta, keittiötyöt, kahvituksen pitäminen ja tulkkaaminen sekä kotikäynnit tai sairaiden luona käymiset. Vaikka haastateltavien mukaan osallistuminen peruspalveluihin ei aseteta jäsenyyden vaatimuksia, on kuitenkin selvää, että seurakunnan vastuuhenkilöt toivovat, että ihminen miettisi näitä asioita. Ihmiselle annetaan asiassa siis oma vastuu. Vastuun määrittelee lähinnä se, haluaako ihminen sitoutua seurakunnan jäseneksi. Osallistuminen perustehtäviin ilman seurakunnan jäsenyyttä ei sen suuremmin kerro myöskään siitä, millaisia arvoja vapaaehtoinen kantaa, vaan hänen motivaationsa saattaa olla jossakin muussa kuin raamatullisessa lähtökohdassa, esimerkiksi osallistumisessa auttamisen vuoksi.

Haastateltavien vastausten perusteella tuli ilmi, ettei ketään pakoteta tai vaadita osallistumaan työhön. Tämä on maahanmuuttajia ajatellen hyvä asia, sillä kaikkien heidän motiivinsa hakeutua seurakuntaan ei välttämättä ole hengellisissä motiiveissa, vaan kulttuurisissa syissä. Tämän vuoksi he voivat pitää yllä omaa kulttuurista identiteettiään rauhassa. Toisekseen toimintaan osallistuminen pitää yllä heidän kieltään. Kansainvälinen työ tarjoaa osallisuutta maahanmuuttajille heidän omasta kulttuuristaan. Tämä on tärkeää, koska maahanmuuttajien toiminta yleisesti varsinkin eri etnisten vähemmistöjen keskuudessa on pienimuotoista. Jos se kerran suuntautuu helluntaiseurakuntaan, niin on hieno asia, ettei seurakunta torju ihmisiä pääsemästä toiminnan piiriin velvoittamalla jäsenyyttä.

Ihmisen velvollisuudesta osallistua työhön osana seurakuntaa liittyi myös osaltaan kysymykseen vastuusta. Koska mielipiteet jakaantuivat kahtia, voidaan päätellä, ettei velvollisuuden kysymys ole ollut kovin näkyvä asia tässä tapauksessa. Kaksi haastateltavaa, jotka näkivät osallistumisen olevan velvollisuus, kertoivat, että tavoitteena ei ole kuitenkaan painostaa ketään osallistumaan. Tarkoituksena on se, että jäseniä kehoitetaan ja motivoidaan opetuksella osallistumaan seurakunnan tehtäviin. Haastateltavat kokivat kuitenkin osallistumisen positiivisena ja suotavana asiana. He molemmat korostivat, että ihmisen annetaan valita haluaako hän olla aktiivisena vai passiivisena toimijana seurakunnassa. Myös vastuuta sitoutumiseen seurakunnan vastuutehtävissä nähtiin positiivisena, tämä viittaa seurakunnan jäsenyyteen. Haastateltavat nostivat esiin, että osallistuminen seurakunnan työhön on jokaisen kristityn velvollisuus. Velvollisuudesta voidaan siis puhua lähinnä silloin, kun ihminen on seurakunnan jäsen.

8. TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

8.1 Eettinen tutkimuskäytäntö

Olen tutkimuksessani pyrkinyt noudattamaan eettisten ratkaisujen tavoitteita, joiden tavoitteena on ihmisten kunnioittaminen, tasa-arvoinen vuorovaikutus ja oikeudenmukainen kohtaaminen. Olen pyrkinyt toteuttamaan tutkimuksessani kriittistä asennetta vallitsevia käytäntöjä ja tarjottuja tietoja kohtaan (Kuokkanen, Kiviranta, Määttänen & Ockenström 2007, 27.)

Eettinen asenne näkyy siitä, miten valitaan työn aihe, miten prosessista ja työstä puhutaan sekä miten tuloksia sovelletaan. Eettisten kysymystenasetteluiden tulee näkyä koko tutkimuksen halki. (Kuokkanen ym. 2007, 27.) Olen prosessin aikana tarkastellut omaa työtäni kriittisesti ja tehnyt tutkimukseen liittyviä kompromisseja oikeaan suuntaan, jos se on sitä vaatinut. Tuloksia olen peilannut nimenomaan tutkimusongelmaa vasten.

Yleiset rehellisyyden periaatteet kuuluvat aineiston kokoamiseen, työn tekemiseen, menetelmien sekä lähteiden käyttöön. Opinnäytetöissä tehdään aina rajauksia, jolloin niiden perusteleminen on eettisesti korkeatasoiselle työlle edellytys. (Kuokkanen ym. 2007, 27.) Olen tutkimuksen sisällössä, prosessissa ja menetelmissä pyrkinyt toimimaan etiikan mukaisesti ja rajannut työtä tutkimusongelmien näkökulmasta sekä tarkastellut lähteitä kriittisesti ja pyrkinyt hankkimaan sellaista teorian tietoa, joka vastaa tutkimustuloksia ja tutkimuksen tarkoitusta.

Tutkimukseen tietoja antaneiden henkilöiden tulee antaa lupa tutkimuksen tekemiseen. Haastateltavia tulee informoida työstä ja sen tavoitteista. Työn tekijä sitoutuu säilyttämään aineistonsa ja käyttämään sitä ainoastaan sovittuun tarkoitukseen. (Kuokkanen ym. 2007, 28.) Olen tutkimuksessa kertonut, kuinka olen tiedottanut haastateltavia tutkimuksen tarkoituksesta. Haastattelujen ääninauhat ovat säilössä itselläni. Tutkimuslupa ja tiedote ovat myös itselläni arkistoituna. En luovuta niitä sivullisille ja lupaan pitää niitä hyvässä tallessa.

Tietosuojasta pidetään huoli siten, että yksityishenkilöitä ei voi tunnistaa ja että raportissa asiat on kirjoitettu siinä muodossa, kuin tutkimuskysymysten näkökulmista on oleellista (Kuokkanen ym. 2007, 28). Olen pyrkinyt toteuttamaan tutkimuksen siten, ettei haastateltavia voitaisi tunnistaa. Ainoastaan haastellut henkilöt tietävät toistensa osallistumisesta tutkimukseen. Tähän vaikutti ainakin se, että yksi henkilöistä oli muiden haastateltavien kartoittamisessa mukana. Olen poistanut kaikki nimet, joita haastateluissa on mainittu. Lisäksi olen poistanut kommentteja oman työkohteen nimistä, jotta henkilöllisyys pysyy salassa. Olen tutkimuksessa tarkastellut vastauksia ainoastaan tutkimusongelman näkökulmasta, en henkilöiden.

8.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkijan tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta lisää laadullisen tutkimuksen luotettavuutta (Hirsjärvi ym. 2004, 217). Olen tarkkaan selostanut tutkimusprosessin aikana tehdyt valinnat ja kertonut millä tavoin olen toteuttanut niitä.

Tarkkuudella tarkoitetaan kaikkia tutkimuksen vaiheita. Tällöin aineiston tuottamisen olosuhteet on kerrottava totuudenmukaisesti ja selvästi. Tutkimuksessa on selvitetty olosuhteet ja paikat, joissa aineistot on kerätty. Lisäksi tutkimuksessa on kerrottu haastatteluihin käytetyt ajat, mahdolliset virhetulkinnat haastattelussa ja itsensä arviointi tilanteissa. (Hirsjärvi ym. 2004, 217.) Tutkimuksessa oli alun perin neljä teema-aluetta, joiden tarkoitus oli tutkia tutkimusongelmaa. Neljäs teema koski seurakunnan ulkopuolella tehtävää työtä. Tämän tarkoituksena oli selvittää onko seurakunnalla olemassa yhteistyötä muiden seurakuntien tai yhteiskunnan toimijoiden kanssa, joiden yhteistoiminnassa maahanmuuttajat voisivat tehdä vapaaehtoistyötä. Sisällöltään teemasta ei noussut merkittäviä tuloksia tutkimuksen kannalta, joten päätin jättää sen pois. Yksi tutkimuskysymys nousi kuitenkin liittyen seurakunnan sisällä tapahtuvaan toimintaan, joka liittyi toisen teeman sisältöön. Kysymys koski maahanmuuttajien osallistumista muiden kieliyhöimien ja suomenkielisen seurakunnan toimintaan vapaaehtoistyöhön osallistumisen muodossa. Tutkimuskysymyksen vastaukset liittyivät olennaisesti osallisuutta käsittelevään teemaan, joten päätin siirtää sen kyseisen teeman alaisuuteen.

Luokittelujen tekeminen laadullisessa aineiston analyysissä on keskeisessä osassa. Tutkimuksessa on kerrottava luokittelun syntymisen alkujuuret ja perustelut niihin. Lisäksi on kerrottava millä, perusteella tutkija esittää tulkintoja ja mihin hän perustaa päätelmänsä. (Hirsjärvi ym. 2004, 217–218.) Aineistoa tulkitessani nousi esiin kaksi uutta aihealuetta, jotka vastasivat tutkimuskysymyksiini. Näistä muodostui tutkimuksen teoriaosuus. Olen kertonut, mihin perustan tulkintani aineistosta ja perustellut tulkintani päätelmiini. Tutkimuksessani olen käyttänyt suoria haastatteluotteita, jotka ovat antaneet lukijalle mahdollisuuden nähdä aineistosta nousevia tulkintoja.

Haastatteluaineiston luotettavuus on riippuvaista sen laadusta. Jos ainoastaan osaa haastateltavista on haastateltu tai äänitteiden kuuluvuus on heikkoa tai litterointi toteutetaan eri tavalla lopussa kuin alussa tai luokittelu on sattumanvaraista, ei tällöin haastatteluaineistoa voida sanoa luotettavaksi. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 185.) Olen tutkimuksessa kuvaillut haastateltavien valinnat ja perustellut niitä. Olen kertonut tutkimuksessani, millaisissa ympäristöissä olen suorittanut haastattelut ja millaisella äänityslaitteella sekä sen miten toteutus onnistui.

9. POHDINTA

Vapaaehtoistyöstä on tehty ajan saatossa lukuisa määrä eri tutkimuksia. Sen sijaan maahanmuuttajien vapaaehtoistyötä käsittelevään kirjallisuuteen en törmännyt kuin ainoastaan pienien mainintojen muodoissa kirjojen sisällä. Kyseiset kirjat käsittelivät usein sitä, millä tavoin maahanmuuttajien omat kulttuurijärjestöt tukevat heidän kotoutumistaan Suomeen ja tukivat heidän kielellisiä ja perinteisiin liittyvää kulttuuriaan. Tutkimukseni aikana kävikin ilmi, että toimintaan osallistumisen syynä voitiin nähdä oman kieliryhmän toiminnan aktiivisuus. Toisekseen tätä ajatusta tuki se, ettei maahanmuuttajien nähty hakeutuvan välttämättä ainoastaan hengellisten syiden vuoksi seurakuntaan vaan myös sosiaalisten kontaktien vuoksi. He olivat siis seurakunnan kautta osallisia oman kulttuurinsa edustajiin ja toimintaan.

Koska kysymyksessä on hengellinen yhteisö ja vielä karismaattinen, ei ole yllätys, että toiminta on myös siihen kaikessa tähtäävää. Pääpiirteissään toiminnan sisältö on tavoitteiltaan seurakunnassa samankaltaista alkuperäisväestöllä kuin maahan muuttaneillakin. Vaikka toiminnan sisältö ja tavoitteet ovat sisällöltään hengelliset, on tosiasia, että toimintaan osallistuu monin eri syin ihmisiä. Mielestäni tässä asiassa seurakunta ei ole omassa arvomaailmassaan turhan jyrkkä. Se antaa kaikille yhtäläiset mahdollisuudet osallistua toimintaan, oli seurakunnan jäsen tai ei. Tässäkin asiassa korostui ihmisen oma tahto siitä, haluaako olla jäsen ja ottaa vastuuta. Toisin sanoen tämä merkitsee henkilökohtaista uskonratkaisua. Mielestäni kansainvälisen työn vastuuhenkilöiden ajatukset siitä ovat hyvät, koska tällöin maahanmuuttajille tarjotaan mahdollisuutta osallistua ilman vaatimuksia. Kolikon kääntöpuolena olisi varmasti se, että osa kieliryhmien jäsenistä lähtisi pois seurakunnan toiminnan piiristä ja pahimmassa tapauksessa maahanmuuttajista jotkut jäisivät vallan pois kaikesta toiminnasta. Koska yleisesti ottaen jäsenmäärät ryhmissä eivät ole valtavan suuria, on hyvä, että seurakunnan puolesta ei tule vaatimusta olla jäsen. Toisekseen toimintaan todennäköisesti hakeutuvat useimmiten ne, joilla on henkilökohtainen motivaatio tulla hengellisen toiminnan piiriin. Kaikki eivät koe kulttuuriyhdistyksiä omaksi paikakseen tai päinvastoin. Helluntaiseurakunnan kansainvälisen työn ollessa kattavaa ja laajaa, antaa toiminta maahanmuuttajalle mahdollisuuden luoda sosiaalista turvaverkkoa ympärillensä. Lisäksi maahanmuuttajilla on hyvät mahdollisuudet olla osallisina oman kieliryhmiensä kulttuurin ja kielen ylläpidosta.

Mielestäni seurakunta on myös paikkana hyvä sosiaalisten kontaktien luomiseen kanta-
väestön kanssa, koska yhdistävänä tekijänä heillä on hengellinen toiminta.

Omaa tutkimusprosessiani vaikeutti teorian muodostamisvaiheessa huomattavasti se,
että vaikka kansainvälisellä työllä oli olemassa toimintasuunnitelma, ei minulle annettu
lupaa sen käyttämiseen. Toisaalta tutkittuani aihetta ilman kansainvälisyyden toiminta-
suunnitelmaa, antaa se vastuuhenkilöille mahdollisuuden vertailla tutkimuksen tuloksia
heidän toimintasuunnitelman sisältöön, sekä siihen millaisia käsityksiä toiminnan ta-
voitteista on olemassa.

Kokemattomuuteni analysoinnissa korostui mielestäni siinä, että en prosessin aikana
pystynyt ajoittain pitämään tutkimusongelmaa, vaan lähdin sen ulkopuolelle. Kahden
kuukauden prosessin jälkeen minun oli pakko palata lähtöpisteeseen ja palauttaa mie-
leeni alkuperäinen tutkimusongelma. Tämä näkyi muun muassa siinä, että kartoitin sa-
malla valmiiksi teoriaa, vaikka lähtökohtana oli aineistosta käsin tapahtuva tulkinta.
Tämän seurauksena jätin kaiken kerätyn tiedon pois ja keskityin ainoastaan siihen, mitä
aineistosta nousi esille. En voi sanoa, ettei valmiina ollut teoria olisi vaikuttanut omiin
ajatuksiini, mutta lähtökohtaisesti ajateltuna tavoite oli jättää kaikki olettamukset pois ja
keskittyä siihen, mitä aineistosta nousi. Lopulta voin sanoa onnistuneeni siinä mielestä-
ni hyvin.

Toinen asia, jonka kanssa jouduin aluksi kamppailemaan tutkimuksessa, oli omat en-
nakkokäsitykseni helluntailaisuudesta. Tähän liittyivät tietyt helluntailaisuuteen liittyvät
toimintatavat ja olettamukset. Näistä minun oli pakko irtautua kokonaan, jotta aineiston
analysointi olisi onnistunut ilman omia oletuksia. Mielestäni onnistuin siinä hyvin ja
tutkimusongelmaa vastaavat tulokset nousivat nimenomaan haastatteluista, ei omista
olettamuksista.

Haastattelututkimus soveltui mielestäni tutkimuskysymysten kartoittamiseen hyvin.
Mielestäni se antoi totuuden mukaisen kuvan siitä, mitä seurakunnassa tavoitellaan kan-
sainvälisessä työssä. Se, että haastateltavat olivat kaikki vastuuhenkilöitä, toi mielestäni
hyvin esille näkökulman nimenomaan järjestävän tahon kannalta.

Jatkoa ajatellen voisi olla tarpeellista tehdä laajempi tutkimus siitä, millä tavoin maahanmuuttajat kokevat seurakunnan toiminnan tukevan heidän arkielämäänsä. Tutkimuksessa voisi haastatella maahanmuuttajia siitä, miten he kokevat toiminnan tukevan heidän sosiaalisia suhteitaan, kulttuurin ja kielen ylläpitoa sekä millä tavoin toiminta lisää vuorovaikutusta valtaväestön kanssa. Yhteiskunnallisesti ajateltuna tämänkaltainen tutkimus voisi antaa eri toimijoille maahanmuuttajien parissa laadullista tietoa siitä, millä tavoin helluntaiseurakunta pystyy toimimaan osana yhteiskunnan tukiverkkoa maahanmuuttajille.

Ammatillisesti ajateltuna tutkimus on antanut diakonian pätevyyttä ajatellen paljon ammattitietoutta kristillisestä ympäristössä tapahtuvasta vapaaehtoistyöstä. Tutkimus syvensi omaa tietouttani hengellisistä tarkoituksista ihmisten kanssa tehtävästä työstä seurakunnassa. Sosionomin pätevyyttä ajatellen maahanmuuttajiin liittyvä tietous antoi minulle käsitystä siitä, millaisia asioita maahanmuuttajat kokevat tullessaan vieraaseen kulttuuriin. Tutkimusprosessin aikana jouduin väistämättä tutustumaan maahanmuuttajia koskevaan kotouttamiseen. Vaikka tutkimuksen tarkoitus ei ollut tutkia kotouttamista, käsitteli tutkimukseen liittyvä kirjallisuus kotouttamisen suhdetta kaikkeen maahanmuuttajien toimintaan Suomessa. Tutkimus on antanut itselleni käytännön työkaluja siitä, millaisia asioita ihmisten arvoihin liittyy, kun he ottavat osaa vapaaehtoistyöhön. Uskon tämän näkyvä niin seurakunnassa kuin kolmannen sektorin toiminnassa. Koska tulevaisuudessa tulen tekemään asiakastyötä erilaisten ihmisten parissa, on tutkimus antanut minulle lisätietoutta siitä, minkä vuoksi ihmiset hakeutuvat vapaaehtoistyöhön. Tämä on ollut itselleni tärkeä asia, sillä tiedostamalla ihmisten syitä osallistua toimintaan, helpottuu heidän osaamisensa valjastaminen käytäntöön. Vapaaehtoistyöllä kun on erilaisissa elämäntilanteissa oleville monenlaista hyötyä.

LÄHTEET

Eskola, Antti & Kurki, Leena. 2001. Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Grönlund, Henrietta 2006. Nuoret aikuiset kirkon vapaaehtoistoiminnassa – Arvostukset, asenteet ja aktivointi. Mikkola, Teija; Niemelä, Kati & Pettersson, Juha. (toim.)
Urbaani usko. Nuoret aikuiset, usko ja kirkko. Jyväskylä: Gummeruksen kirjapaino Oy, 118-133.

Hauta- aho, Henna. & Tornivaara, Sanna-Maaria. 2009. Kirkosta kiinni. Juva: WS Bookwell Oy.

Hirsjärvi, Sirkka. & Hurme, Helena. 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula. 2004. Tutki ja kirjoita. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Jokisaari, Selena. 2006. Kotoutumislain merkitys kotoutumisessa maahanmuuttajan näkökulmasta. Siirtolais-instituutti. Web Reports No. 18. Viitattu 17.02.2010.
<http://www.migrationinstitute.fi/pdf/webreports18.pdf>

Kuokkanen, Ritva, Kiviranta, Mervi, Määttänen, Jukka & Ockenström, Leena. 2007. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten. Helsinki: Juvenes Print Oy.

Kuusiranta, Helena. Diakonia - ”AUTTAMISHOMMA” Juola, Sirpa & Väisänen, Raija (toim.) 2009. Diakoniatyö yhteiskunnan muutoksessa. Diakoniaviranhaltioiden erityiskoulutuksen kehittämishankkeet ajan tulkkeina. Tampere: Juvenes Print Oy.

Kuula, Kari. 2001. Paavali, Kristinuskon ensimmäinen teologi. Helsinki: Edita Oyj.

Kurki, Eija. 2005. Näkyvä ja näkymätön. Nainen Suomen helluntailiikkeen kentällä. Jyväskylä University Printing house.

Kärkkäinen, Veli-Matti 2005. Vapaakristillisuus, helluntailaisuus ja baptismi. Teoksessa Pekka Metso ja Esko Ryökäs (toim.) Kirkkotiedon kirja. Ekumeeninen johdatus kirkkojen oppiin ja elämään. Helsinki: Kirjapaja Oy, 285- 326.

Lindell, Liisa. 1991. Työväen korttelista kaikkeen maailmaan. Tampereen helluntaiseurakunta 1921-1991. Saarijärvi: Offset Ky.

Luoto, Valtter. 2006. Pyhien yhteys. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Luoto, Valtter 2004. Pientä puhetta suuresta Jumalasta. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Mäkinen, Marko. 2001. Päämäärätietoinen seurakunta. Hämeenlinna: Karisto Oy:n kirjapaino.

Rossi, Jyrki. 1997. Kohtaamisia. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Ruohomäki, Jouko. 2009. Karismaattisuuden kutsu. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Räty, Minttu. 2002. Maahanmuuttaja asiakkaana. Tampere: Tammer- Paino Oy.

Tampereen helluntaiseurakunta 2001. 80-vuotias Tampereen helluntaiseurakunta. Seurakunnan juhlaulkaisu ja toimintakatsaus vuosilta 1991-2001. Saarijärvi: Offset Oy.

Tuomi, Jouni. & Sarajärvi, Anneli. 2006. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummeruksen Kirjapaino Oy.

LIITE 1

Taustoittavat kysymykset

- Ikä
- Koulutustausta?
- Mikä sinun työnkuva on seurakunnassa?

Taustaa vapaaehtoistyöhön osallistuvista

- Ikäryhmät
- sukupuoli

Teemakysymykset

Motiivit

- Mihin palveleminen/vapaaehtoistyö perustuu Tampereen helluntaiseurakunnassa?
- Onko palvelulla/vapaaehtoistyöllä muita tavoitteita raamatullisen lähtökohdan lisäksi?

Jäsenyys

- Onko työhön osallistuminen seurakuntalaisen velvollisuus?
- Tarvitseeko olla seurakunnan jäsen, jotta voi toimia työtehtävissä?

Osallisuus

- Hakeudutaanko työhön itsenäisesti vai kutsutaanko heitä siihen?
- Koulutetaanko työtehtäviin?
- Missä toiminnoissa on mahdollista työskennellä?
- Mitkä tekijät voivat vaikeuttaa osallistumista vapaaehtoistyöhön/palveluun?
- Osallistuvatko maahanmuuttajat muiden työmuotojen tehtäviin?

LIITE 2

Poistetut kysymykset

Muut toimijat ja yhteiskunta

- Onko seurakunnalla yhteistyötä muiden seurakuntien kanssa, joissa vapaaehtoisena voisi toimia?
- Onko seurakunnalla yhteistyötä seurakuntien lisäksi muiden yhteiskunnan toimijoiden kanssa, joissa vapaaehtoisena voisi toimia?